

Lintuhavaintoja Turtolan pitäjän Orajärven kylän Porkkakjärveltä 6. VI.—20. VII. 1934.

Kirj. AARNE HELLEMAA ja RUNAR TALLQVIST.

Corvus corax L. 13. VI. lensi kämppämme yli Porkkakjärvellä 2 korppia.

Corvus cornix L. Tutkitulla seudulla oleskeli ainoastaan yksi varispari. Sen pesä, jossa oli 3 suurta poikasta, löytyi 25. VI. korkean hongan latvasta läheltä Porkkakjärveä. Tämän varisparin tapasimme usein Porkkakjärvellä sekä Mustijärvestä pohjoseen olevalla lammella.

Cractes infaustus (L.). Kankaalla Lakkijärven ja Porkkakjärven välillä 21. VI. 1 yks., samoin Mustijärvellä 2. VII. Heinäkuun alkupäivinä ilmestyi kämppämme luo kuukkeli, joka oleskeli lähiseuduilla noin viikon järripeipojen ym. pikkulintujen alinoma ahdistelemana.

Pyrhula pyrrhula (L.). 20. VI. lensi Porkkakjärven yli 1 yks. Pari kertaa myöhemminkin tapasimme lajin samoilla seuduilla sekä 2. VII. Mustijärvellä.

Pinicola enucleator (L.). 23. VI. näimme n. 5 km Porkkakjärvestä länteen naaraslinnun, jolla käyttäytymisestä päättäen todennäköisesti oli pesä lähetyvillä. Samoin tapasimme Mustivaaralla luultavasti pesivän parin.

Loxia curvirostra L. Porkkakjärven luona usein pienehköjä parvia, esim. 12. VII. kymmenkunta 6—15 lintua käsittävää parvea.

Carduelis linaria (L.). Oli hyvin yleinen Porkka- ja Mustijärvien tienoilla. Yhtään uutta pesää emme löytäneet, sensijaan useita vanhoja.

Fringilla coelebs L. Yleisimpiä lintuja havaintoalueellamme. 19. VII. Mustijärven luona pesä, josta poikaset vastikään olivat lähteneet.

Fringilla montifringilla L. Ehdottomasti alueen yleisin lintu. 7. VI. rakenteilla oleva pesä Porkkakjärven luona; 9. VI. siinä oli munia 2 kpl., 11. VI. 4 kpl., 12. VI. yksi munista kadonnut. Porkkakjärven länsipuolella pesä, jossa munia 9. VI. 3 kpl., 13. VI. 5 kpl. Rakenteilla oleva pesä Porkkakjärven kämpän luona 17. VI.; 22. VI. siinä oli 1 muna sekä käen muna (viimemainittu hävisi myöhemmin eikä useampia lajin omia muniakaan tullut pesään¹⁾). Rikulaisten-Riipijärven tukkikämppien luona 25. VI. korkealla männyssä pesä, johon emot kantoivat ruokaa.

Emberiza citrinella L. Tämä asuttujen seutujen lintu eksyi kämpällemme (Porkkakjärvi) 18. VI. Myös Rikulaisten-Riipijärven tukkikämppien luona kuulumme 25. VI. sen laulua.

Emberiza rustica Pall. Yleisimpiä lintuja havaintoalueellamme. Lajin oleskelupaikkoja olivat järvien rantamat ja purovarret. 13. VI. Porkkaajan varrella pesä, jossa 5 melkein lentokykyistä poikasta.

Emberiza schoeniclus (L.). Tavattu tiheähköä pajukkoa kasvavilla paikoilla. Porkkakjärven rantapajukossa 14. VI. 1 yks. Porkkaajan varrella, pari km järvestä, kuulumme 13. VI. lajin laulua.

¹⁾ Syyllisiksi tällä ja eräillä seuraavilla lajeilla (*Motacilla flava thunbergi*, *Turdus philomelus*, *T. musicus*) todettuun munien tai pesien hävitykseen teki-jät epäilevät metsämyyriä.

Anthus trivialis (L). Hyvin yleinen seudulla. 11. VI. Porkkajärven kämpän luona pesä, jossa 4 munaa (poikaset kuoriutuivat 12. VI.). Löysimme vielä 15. VII. pesän, jossa 4 munaa (poikaset kuoriutuivat 16. VII.).

Motacilla alba L. Tavattu Porkka-, Musti- ja Lakkijärvillä. Mustijärvellä pesä ladossa. Rikulaisten-Riiven luona tapasimme 25. VI. todennäköisesti pesivän västäräkin.

Motacilla flava thunbergi Billb. Tapaamamme keltävästäräkit kuuluivat nähtävästi kaikki tähän pohjoiseen rotuun. Suolla Porkkajärven lähellä hajoitettu ja revitty pesä sekä yksi muna. 15. VI. pari samoilla tienoilla. Mustijärven pohjoispuolella eräällä suolla 6. VII. pieni parvi, todennäköisesti lentopoikue.

Parus cinctus Bodd. Tavattu useita kertoja. 6. VI. Lakkijärven luona kelokannossa pesä, jossa 6 pientä poikasta. 7. VII. useita lentopoikueita Porkkajärven luona.

Parus atricapillus borealis Selys. Yleisin tiislaji havaintoalueella. 13. VI. erään pienen puron varrella koivunpökkelössä pesä, jossa 9 poikasta. Porkkajärvellä 14. VI. samoin koivunkannossa n. 5 m korkeudella poikaspesä. Mustijärvellä lentopoikue 25. VI. Myöhemmin tapasimme useita poikueita Porkkajärven luona.

Regulus regulus (L). Tavattu useita kertoja. 25. VI. näimme Musti- ja Porkkajärvien luona lentopoikueet, mistä päättäen laji oli pesinytkin täällä.

Bombycilla garrulus (L). 18 ja 19. VI. näimme tämän lajin Porkkajärven rannalla. Otaksuttavasti sillä oli pesä jossain Porkkaojan varrella. Mustijärven luona asusteli myös tilhipari (tavattu esim. 26. VI.).

Muscicapa striata (Pall.). Jokseenkin yleinen Porkka- ja Mustijärven seuduilla. 17. VI. löytyi tekeillä oleva pesä männyn kyljessä olevasta kolosta (25. VI. 4 munaa). Mustivaaralla 27. VI. pesä, jossa 5 munaa, samoin 9. VII. Porkkajärven luona (4 isoa poikasta).

Muscicapa hypoleuca (Pall.). Porkkajärven kämpän luona asusti yksi pari 12. VI. alkaen, jolloin nähtiin ♂-lintu.

Phylloscopus trochilus (L). Porkkajärven luona asusti muutama pari. Mustijärven luona tapasimme lajin 25. VI., tähän järveen laskevan puron varrella 6. VI.

Phylloscopus collybita abietina (Nilss.). Mustivaaralla asusti yksi pari (laulua kuultu ensi kerran 18. VI.). Tavattu myös Rikulaisten-Riiven luona erään puron varrella.

Turdus viscivorus L. 6. VI. löysimme Lakkijärven itäpuolelta kannon päästä pesän, jossa 3 pientä poikasta ja 1 kivimuna. Samana päivänä löytyi Porkkajärven kämpän luota pesä, jossa 4 munaa. 13. VI. Porkkajärven luona 1 yks.

Turdus philomelos Brehm. Hyvin yleinen koko havaintoalueellamme. Mustitunturin rinteellä 15. VI. pesä, jossa 5 untuvapoikasta. Mustijärven luona 25. VI. 2 pesää, joissa 4 munaa (toinen pesistä hyljätty ja munat osittain rikkonaiset). 26. VI. Porkkajärven luona (hyljätty?) pesä, jossa 4 munaa. Mustivaaralla 2. VII. hyljätty pesä, jossa 2 munaa. 19. VII. lentopoikue Mustijärven luona.

Turdus musicus L. 7. VI. Porkkajärven kämpän luona maassa pesä, jossa 4 munaa. (11. VI. oli kolme munista hävinnyt). 25. VI. Mustijärven luona vasta pesästä lähtenyt poikue.

Saxicola rubetra (L). Porkkajärven luona tapasimme 13. VI. eräällä suolla ♂-linnun sekä heinäkuun puolivälissä lentopoikueen.

Phoenicurus phoenicurus (L). Hyvin yleinen havaintoalueella. Pesä-
löytöjä: Lakkijärven luona kelokannossa 7. VI. (1 muna; samassa kannossa lapintiaisen pesä); Porkkajärven luona koivunpököllässä 11. VI. (7 munaa); toinen pesä lähellä edellistä 13. VI. (7 vahvasti haud. munaa), kolmas 3. VII. (5 melkein lentokyk. poikasta); Mustivaaralla 2. VII. (5 lentokyk. poikasta); Mustijärven luona 2. VII. (3 melkein lentokyk. poikasta ja 2 kivimunaa). Ensimmäinen lentopoikue tavattiin 30. VI.

Hirundo rustica L. Ainoa tapaamamme haarapääsky vieraili 13. VI. Porkkajärven kämpällä.

Riparia riparia (L). Lakkijärvellä 9. VI. toistakymmentä lintua käsitävä parvi.

Apus apus (L). 13. VI. pieniä parvia (2—5 lintua), ehkä muuttavia. Sittenmin nähty usein pienin parvin. Porkkajärvellä kerran 15 yks. käsitävä parvi.

Dryobates maior (L). Mustivaaralla 18. VI. haavassa poikaspesä. Tavattu 23. VI. Lakkijärven, 30. VI. Porkkajärven ja 6. VII. Mustijärven lähis-
töllä.

Dryobates minor (L). 27. VI. kuivassa haavassa pesä, josta poikaset kurkistelivat. Laji tavattu myös Mustijärven pohjoispuolella olevan lammen luona 6. VII.

Picoides tridactylus (L). Pari Mustijärven luona 25. VI., samoin Porkkajärven luona 11 ja 12. VII.

Dryocopus martius (L). 11 ja 12. VI. ääntelyä Porkkajärven luota. „Rummutusta“ kuului myöhemmin useita kertoja.

Cuculus canorus L. Kukuntaa kuului joka päivä 6. VI.—20. VII., viimeisenä viikkona hiukan laimeampana. Porkkajärven kämpän luota löytämissämme järripeipon pesässä oli 22. VI. käen muna. Aikaisemmin näimme käkien alinomaa lentelevän pesän tienoilla järripeippon ahdistelemana.

Bubo bubo (L). Saamamme tiedon mukaan laji oli useina vuosina pesinyt Lakkijärven tienoilla, mistä keväisin sen huuto oli kuulunut. Mustitunturin luota oli juhannuksen tienoilla löytynyt pesä, jossa oli ollut 4 isoa poikasta.

Aegolius funereus (L). Mustijärven luota löysimme luult. tämän lajin vanhan pesän. Havaintoalueella emme itse lintua tavanneet, sensijaan kyllä Orajärven rantametsikössä 16. VI.

Surnia ulula (L). Porkkajärvestä n. 2 km länteen suon reunalla 30. VI. pari ja 3 lentopoikasta.

Strix nebulosa lapponica Thunb. Pari kertaa löysimme Porkkajärven luota todennäköisesti tämän lajin höyheniä. Saamamme tiedon mukaan oli lintu ammuttakin kevättalvella näillä seuduilla.

Buteo vulpinus intermedius Menzb. Mustivaaralla kuudessa pesä, jossa 25. VI. oli 3 untuvapoikasta. Lisäksi löysimme vanhan pesän kuudesta, sekä tapasimme Porkkajärven kämpän luona yhden yksilön.

Buteo lagopus (Brünn.). 15. VI. näimme haukan, jonka otaksuimme täksi lajiksi.

Circus cyaneus (L.). 9. VI. näimme kauniin ♂-linnun laskeutuvan Lakkijärven luona olevalle suolle. Saamamme tiedon mukaan oli Orajoen varrelta heinäkuun alussa löydetty lajin pesä, jossa oli ollut 5 poikasta.

Accipiter gentilis (L.). Ainoastaan kerran, 3. VII., näimme lajin Porkkajärvellä vesilintuja ahdistelemassa. Vanha pesä löytyi koivusta Porkkajärven luota.

Accipiter nisus (L.). 10. VI. 1 yks. Lakkijärven itäpuolella. Porkkajärvellä ilmestyi pari poikasineen 13. VII. Emot pudottelivat pyydystämiään myyriä ilmasta poikasilleen, jotka ne vuorostaan sieppasivat.

Anas platyrhynchos L. Porkkajärven rantaheinikossa 7. VI. 2 ♂ ♂, 8. VII. ♀ poikasineen. Mustijärvellä 18. VI. 10—12 ♂ ♂ käsittävä parvi, 27. VI. 2 ♀ ♀ poikineen. Lakkijärvessä 15. VII. ♀ poikasineen.

Anas crecca L. Porkkaojassa 13. VI. 1 yks. sekä saman ojan varressa pesä, jossa 9 vahvasti haudottua munaa. Mustijärvessä 4. VII. ♀ untuvapoikasineen.

Anas penelope L. Asusti sekä Porkka- että Mustijärvessä. Viimemainitussa 18. VI. 9 ♂ ♂, 27. VI. 10—12 lintua käsittävä parvi.

Nyroca fuligula (L.). Oleskeli jotenkin säännöllisesti Porkkajärvellä (esim. 7. VI. useita yksilöitä). Nähty myös usein Mustijärvessä.

Bucephala clangula (L.). Nähty usein Porkkajärvessä. Mustijärvessä 2 poikuetta, läheisessä lammessa kolmas, jotapaitsi Mustivaaralta, kelokannosta löytyi 27. VI. pesä, jossa 13 poikasta. Tavattu vielä Rikulaisten-Riivessä ja Lakkijärvellä.

Cotymbus arcticus L. 12. VI. lensi Porkkajärven kämpän yli 1 yks. Mustijärvellä oleskeli säännöllisesti pari ja rannalta löytyi vanha pesä. Pari tavattu myös Lakkijärvessä.

Tringa nebularia (Gunn.). Tavattu Porkkajärvellä 12. VI.; Mustijärvellä 27. VI. poikue (1 noin viikon vanha poikanen löytyi).

Tringa glareola L. Havaintoalueen yleisin kahlaaja. Porkkajärven luona 12. VI. pari ja 4 vastakuor. poikasta, 15. VI. toinen poikue ja 25. VI. pesä, jossa 4 tuor. munaa. 9. VII. eräällä suolla untuvapoikanen.

Phalaropus lobatus (L.). 7. VI. Porkkajärvellä 1 pari. Myöhemmin emme lintuja enää tavanneet, mistä päättäen ne olivat muuttomatalla.

Capella gallinago (L.). „Mäkätystä“ Porkkajärven luota esim. 9. VII. Mustijärven rannalla 3 yks. 6. VII.

Lymnocyptes minimus (Brünn.). 12. VII. löysimme Porkkajärven rantaaniityltä pesän, joka munien muodosta ja koosta päättäen oli tämän lajin. Poikaset, 4 kpl., kuoriutuivat samana päivänä.

Grus grus (L.). Porkkajärven länsipuolella olevalta suolta kuului äänteilyä usein, esim. 9. VI.

Lagopus lagopus (L). 9. VI. Lakkijärven luona ♂, joka vielä näytti olevan täydessä kevätpuvussa. Lintu oli tavattoman kesy, joten saatoimme kauan tarkastaa sitä aivan läheltä. Mustivaaralla 27. VI. 5 poikasta käsittävä poikue. Mustijärven lähistöllä 2. VII. pari ja 3 rastaan kokoista poikasta, 6. VII. 5 lentopoikasta käsittävä poikue. Mustitunturin laella 19. VII. ♀.

Lyrurus tetrrix (L). Porkkajärven länsipäässä asusti ♂ ja ♀.

Tetrao urogallus L. Porkkajärven luona 13. VI. pesä, jossa 7 vahv. haud. munaa. Noin 1 km säteellä kämpästämme tapasimme vielä 4 eri poikuetta: 18. VI. kuusi, 19. VI. neljä untuvapoik., 22. VI. 2 poikasta (poikue epäilemättä suurempi), 24. VI. neljä melkein lentokyk. poikasta, mikä osoittaa koppeloiden runsautta tässä erämaaseudussa. Ainoan urosmetson tapasimme 6. VI. Lakkijärven länsipuolella.

Trastres bonasia (L). 15. VI. Mustitunturin rinteellä haukan repimä lintu. 19. VII. samoilla seuduin pyy, jolla rastaan kokoiset poikaset. Mustivaaralla kaatuneen kelon alla 26. VI. pesä, jossa 6 hiukan haudottua munaa.

Zusammenfassung: Vogelbeobachtungen aus Turtola. Ein Verzeichnis der Vögel, die in der Gegend vom See Porkkajärvi, Kirchspiel Turtola (67° N, 24° E), 6. VI.—20. VII. 1934 beobachtet wurden.

Pieniä tietoja.

Kottaraisilla tavallista vähemmän poikasia keväällä 1933. Rengastaesani kottaraisten poikasia keväänä 1933 Joensuussa ja sen ympäristöllä tein sen huomion, että pesissä oli tavallista vähemmän poikasia. Jouduin tarkastamaan 16 pesää. Niistä oli vain yhdessä 6 poikasta. Lisäksi oli yhdessä pesässä 5, neljässä 4, seitsemässä 3 ja kolmessa 2 poikasta. Keskimäärin siis 4 poikasta pesää kohti. Muina vuosina vastaava lukumäärä on ollut 6. Lienevätkö kevään kylmät ilmat olleet syynä tähän poikasten lukumäärän pienentymiseen?

Leppälinnulla pesä haarapääskysen pesässä. Ollessani viime heinäkuussa Joroisissa Hoviniemen kartanossa löysin siellä eräästä ulkosuojasta leppälinnun pesän, joka oli tehty vanhaan haarapääskysen pesään. Se sijaitsi aivan katon rajassa kurkihirren päällä. Leppälintu oli täyttänyt entisen pesän suureksi osaksi heinillä ja rakentanut niiden päälle uuden jouhista, sammalista ja heinistä. Vajassa oli samaan aikaan myöskin 5 haarapääskyn pesää, joista lähin oli metrin päässä leppälinnun pesästä. Sekä leppälintupari että pääskyt elivät hyvässä sovussa keskenään, en nähnyt niiden koskaan häiritsevän toistensa puuhia.

Paul O. Karén.